

Islam hoort alleen bij ons land als ze godsdienstvrijheid praktiseert

Pas als de imams unisono van de daken roepen dat ieder kind van islamitische ouders helemaal vrij is zelf religieuze keuzes te maken, ja, dan hoort de islam bij Nederland.

Michiel Hegener

Michiel Hegener is journalist en auteur van het in 2005 verschenen boek *Vrijheid van godsdienst*.

Wie zei ook al weer als eerste 'de islam hoort bij Nederland'? Wouter Bos in 2009? Vermoedelijk. Femke Halsema herhaalde het op 9 oktober in een overigens mooi betoog in de Jacobikerk in Utrecht. En het idee wordt in brede kring onderschreven. De Duitse president Christan Wulff zei onlangs dat de islam en Duitsland bij elkaar hoorden, en kanselier Merkel was het daarmee eens. Maar als we kijken naar nieuwe religies in Nederland (waartoe ik het christendom dat hier tussen 500 en 800 werd gebracht even niet reken) dan is de islam zo ongeveer hekkensluis, en bepaald niet de belangrijkste nieuwe religie die 'hoort bij Nederland'.

Twee nieuwe vormen van geloof die veel sneller opgang hebben gemaakt dan de islam, die zich veel dieper hebben verschanst in de samenleving, en dus veel meer bij Nederland horen dan de islam, zijn het materialisme en derivaten van het hindoeïsme/boeddhisme.

Volgens de European Values Study (EVS) 2008 gelooft 51 procent van de Nederlanders in leven na de dood en 19 procent in reïncarnatie. Het

Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) kwam in 2006 lager uit, op respectievelijk 40 en 8 procent. In 1994 zei 12 procent van de Nederlanders tegen het SCP zeker te geloven in reïncarnatie en voor 15 procent was het een mogelijkheid. Het Kaski kwam in 2004 en in 2006 tot 14 procent. In 2007 telde het RKK-programma *Kruispunt* 15 procent. Al met al is het een verduubeling sinds 1968, en we zitten volgens de EVS 2008 onder veel andere westerse landen zoals Frankrijk (23), Oostenrijk (29) en Portugal (31). Onder jongeren in de VS gelooft ruim 40 procent in reïncarnatie (Harris Poll 2003).

Deze cijfers staven een belangrijke trend: het hindoeïsme/boeddhisme, waar reïncarnatie een centraal idee is, wint veel sneller terrein in het Westen dan de islam. Ongeveer een kwart van de Nederlanders houdt zich bezig met yoga en/of meditatie (Motivaction 2005).

Het Journaal heeft een abonnement op de islam

Ook dat is grotendeels geënt op het hindoeïsme/boeddhisme. Op de vraag 'bidt of mediteert u wel eens?' zegt 66 procent ja (EVS 2008). Van hen gelooft 38 procent niet in god, en bidt dus niet, dus tenminste 28 procent van Nederland mediteert.

Het geloof dat uitgaat van het idee dat materie de alfa en de ome-

ga van het leven is, is nog iets populairder dan het geloof in reïncarnatie: omstreeks een kwart van de bevolking hangt het materialisme aan. Dus: het christendom hoort bij Nederland (nog altijd zo'n 30 procent), het materialisme hoort bij Nederland, het hindoeïsme/boeddhisme hoort bij Nederland, het atheïsme hoort bij Nederland - en o ja, de islam, die hadden we ook nog, een procent of vijf. Maar hoort dat geloof wel bij Nederland? Daarover straks, eerst twee andere kwesties.

Menige materialist zal bestrijden dat het materialisme een geloof is, maar het bewijs is eenvoudig. Dat hebben we te danken aan de niet af latende ijver van de sceptici. Via verenigingen, tijdschriften, congressen en boeken bestrijden ze het idee dat er meer zou zijn tussen hemel en aarde. Steeds wanneer ze een paranormaal brandje proberen uit te trappen, bewijzen ze één ding met zekerheid: een bewijs voor het materialisme ontbreekt. Want anders konden ze korthedshalve naar dat bewijs verwijzen, dan hoefden ze zich niet jaar in jaar uit in te spannen om aanwijzingen dat er meer is dan materie onderuit te halen, althans verdacht te maken. Materialisme is een geloof. Mogelijk is het zelfs een religie, met het kleinste deeltje als hoogste god.

Kwestie twee is waarom overigens verstandige politici als Bos en Halsema 'de islam hoort bij Nederland' roepen zonder de andere, veel massalere nieuwe geloofsvormen zelfs maar te noemen.

Wie op een eiland leeft, met geen andere informatie over Nederland dan de kwaliteitsdag- en weekbladen, kan inderdaad gaan vermoeden dat de islam een van Nederlands belangrijkste religies is. Een

nieuwe koranvertaling, de zoveelste biografie over Mohammed, het wordt allemaal breed uitgemeten. Opiniepagina's worden sinds jaren grotendeels gevuld met stukken over de islam. Zou de eilandbewoner alleen het *NOS Journaal* zien, dan kan hij zelfs gaan denken dat de islam de belangrijkste religie is in Nederland, mogelijk op een gedeelte eerste plaats met het christendom. Want het *NOS Journaal* heeft een abonnement op de islam en rapporteert altijd over het begin van de ramadan en over het eind van de ramadan en over de jaarlijkse hadj in Mekka. De ramadan en de hadj zitten qua voorspelbaarheid als nieuwsitems in de allerhoogste *Journaal*-categorie, samen met de Troonrede, de paus die met Pasen bedankt for dee Blume aut Nederland en de eerste gipsvlucht.

Waarom eigenlijk? In elk geval niet omdat hier zoveel moslims wo-

nen: 850.000 slechts, bijna nog minder dan het gemiddelde aantal kijkers naar *Pauw & Witteman*, en van die moslims kijkt maar een fractie naar het *NOS Journaal* - per schotel volgen ze vooral de zenders uit hun landen van herkomst. Nu zou het *NOS Journaal* geen blaam treffen als ze, conform de aantallen aanhangers, vier keer zoveel zendtijd besteedden aan de derivaten van het hindoeïsme/boeddhisme als aan de islam. Maar het tegendeel is het geval. Als een *Journaal*-presenterator al ooit het r-woord uitspreekt is dat om te melden dat de op Schiphol gearriveerde 14de Dalai Lama door Tibetanen wordt gezien als de 13de reïncarnatie van de eerste dalai lama. Die malle Tibetanen toch! Er even bij zeggen dat één op de vier Nederlanders in reïncarnatie gelooft, of dat de University of Virginia al 40 jaar een afdeling reïncarnatieonderzoek heeft, kan

er niet af - die tijd is veel te hard nodig voor het zoveelste item over een school waar hoofddoekjes wel of juist niet zijn toegestaan.

Even terug naar die eilandbewoner. Als hij toegang zou hebben tot het Nederlandstalige boekenaanbod over religieuze en levensbeschouwelijke zaken, zou hij flink in verwarring raken. Daarin is de islam bijzaak en domineert naast het christendom het hindoeïsme/boeddhisme. Dat komt doordat het aanbod op de reliplanken in boekwinkels, in tegenstelling tot de kranten en weekbladen, een getrouwe afspiegeling is van wat Nederland werkelijk gelooft en bezighoudt.

Waarom presenteren de media zo'n extreem scheefgetrokken beeld van wat Nederland gelooft? Soms denk ik dat het heeft te maken met angst voor de islam als bron van terrorisme, desintegratie en grootstedelijke onlusten. Vijanden kun je maar beter te vriend houden, bijvoorbeeld door veel aandacht aan ze te besteden. Die andere, veel massalere nieuwe geloofsvormen zijn onschuldig. Dat we tegenwoordig geen fles water meer mogen meenemen naar een vliegveld heeft niets te maken met het boeddhisme, dus waarom zou je daarover berichten?

Het kan ook zijn dat onze christelijke wortels en ons christelijk geloof oorzaak zijn van een uitvergroting van waarnemingen van andere monotheïstische religies en van een reductie van wat we registreren van de vermeend polytheïstische religies. Ik las ooit een verhaal over papoea's in Nederlandsch-Indië die voor het eerst werden meegenomen naar een stad. Die auto's, wegen en gebouwen zagen ze amper, maar ze werden wel dolenthousiast

Spelende moslimkinderen.

Foto AFP

bij het zien van een weijtje met varkens die een stuk groter waren dan de varkens die ze thuis hadden. Mogelijk is een soortgelijk mechanisme verantwoordelijk voor de vertekende kijk van Nederlandse journalisten op ons religieuze landschap. Daarbij twee theologische aantekeningen. Het is aanvechtbaar dat het hindoeïsme polytheïstisch is. Brahman is de chef, al die andere goden hebben veel overeenkomsten met de katholieke heiligen.

Dan is er de vraag of Allah God is. Stilzwijgend wordt bijna altijd aan-

genomen van wel, maar ik zou Allah en God daar wel eens over willen horen. Moslims vinden unaniem dat de Koran het woord van Allah is, en christenen zeggen dat Jezus het woord van God sprak. Maar bij een vergelijking tussen het Evangelie en de Koran krijg ik geenszins het gevoel dat die twee teksten uit een en dezelfde bron komen, integendeel. Die vaststelling staat los van de vraag of God bestaat, of Allah bestaat, of beiden bestaan of dat geen van beiden bestaan. Puur fenomenologisch gezien moet je vaststel-

len dat, als islam en christendom in de kern hetzelfde zijn, we hebben te maken met een duotheïstische religie. Dus die aandacht voor de islam vanwege vermeende verwantschap met het christendom is onterecht.

Er lag nog een vraag: in hoeverre hoort de islam bij Nederland? Als individueel geloof natuurlijk voor de volle honderd procent, individuele geloofsvrijheid is het historisch fundament van ons land. Het was een van de hoofdredenen voor de Tachtigjarige Oorlog. Dat 'een yder particulier in syn religie vrij sal moegen blijven' stond in de tekst van de Unie van Utrecht (1579), hoe rudimentair de godsdienstvrijheid in die beginfase ook was. Dus ieder-

Wie geen moslim meer wil zijn, kan niet zijn gang gaan

een die moslim wil zijn kan zijn gang gaan. Het grote probleem is dat bijna iedereen die geen moslim wil zijn maar het wel was, althans volgens moslims, helemaal zijn gang niet kan gaan - bijvoorbeeld de gang naar een kerk of een yogacursus of een hindoeïstisch of een bingoavond van de atheïstenbond.

Er zijn in Nederland enkele duizenden mensen die uit zichzelf hebben besloten moslim te worden - de rest werd het bij de geboorte. De omgeving zei het, en dus zijn ze het, voor het leven nog wel. Zeggen

dat een zuigeling moslim is, heeft evenveel betekenis als zeggen dat zijn of haar lievelingscomponist Sibelius is: geen enkele. Door te zeggen en af te dwingen: dit kind is moslim voor het leven (en dat is wat dagelijks 80.000 pasgeborenen op deze planeet overkomt), kan het kind nooit kiezen voor de islam of enige andere religie of levensovertuiging.

Want een geloof of levensovertuiging krijg je alleen door er zelf voor te kiezen en daarvoor is vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing nodig. Met de Nederlandse wetgeving en de door ons getekende mensenrechtenverdragen erbij moeten we dus vaststellen dat er geen moslims bestaan, hooguit die nieuwe intreders. En daarmee vervalt het idee dat de islam bij Nederland hoort. Pas als de imams unisono van de daken roepen, en in de moskeën vooral ook, dat ieder kind van islamitische ouders helemaal vrij is zelf te kiezen, en dat niemand een ander mag beletten religieuze en levensbeschouwelijke keuzes te maken en daar vrijuit over te spreken, en als ze het niet bij woorden laten maar het afvallijksheidsverbod grondig aanpakken, ja, dan hoort de islam bij Nederland.

En als dat onhaalbaar is, als we in Nederland voorlopig verder moeten met geloofsdwang, bijvoorbeeld omdat politici weigeren zich sterk te maken tegen het religieus en levensbeschouwelijk discrimineren en stigmatiseren van zuigelingen, dan is omkering van de geloofsdwang wellicht een tussenoplossing: laat kinderen bepalen wat hun ouders moeten geloven, in plaats van andersom. De maatschappij zou er reuze van opknappen.

DE VOLKSKRANT OP ZONDAG

ZONDAG 12 DECEMBER

State of Obama

Op een wolk van euforie zeilde Barack Obama het Witte Huis binnen. Alles zou beter worden. Twee jaar later hangt er een mineurstemming rond zijn presidentschap. Wat ging er mis? Of worden zijn successen miskend? Een discussie met ex-staatssecretaris **Frans Timmermans** en schrijver **Leon de Winter**, onder leiding van Volkskrant-hoofdredacteur **Philippe Remarque**. Met een column van **Paul Brill**.

- **Aanvang 16.00 uur**
- **Toegang € 4,- via rodehoed.nl, € 5 aan de zaal**
- **De Rode Hoed**
- **Keizersgracht 102**
- **1015CV Amsterdam**
- **020-6385606**

[derodehoed](http://derodehoed.nl)

deVolkskrant